

НЕПРЕСТАНАЕ ВЪЗХОД — ОЩЕ ПО-СВЕТЛИ ПЕРСПЕКТИВИ

Резюме от доклада за дейността на Окръжния народен съвет през мандата 1962 — 1965 година и приемане плана и бюджета за 1966 година, изнесен от председателя на изпълкома Димитър Тужаров

СИЗТИЧАНЕТО НА 1965 ГОДИНА българският народ прибила нова страница към героичната летопис на нашето социалистическо развитие. Завърши Четвъртата петилетка — важен етап от изпълнението на поставените от Осмия конгрес на БКП задачи за изграждането на материално-техническата база на социализма у нас. Неотдавна единдесетата сесия на Четвъртото народно събрание прие плана и бюджета на Народна република България за 1966 година — първата година от Петата петилетка.

Планът и бюджетът за 1966 година, речта на първия секретар на ЦК на БКП и председател на Министерския съвет д-р. Тодор Живков в Народното събрание и публикуваното по-късно Постановление за повишаване жизнено-то равнище на народа, представляват разширена програма за икономическото и културното развитие, за разцвета на социалистическата ни Родина.

Като подчерта, че през мандата главните усилия на съвета бяха насочени преди всичко към изпълнение на стопанските и културните задачи, залегнали в Четвъртия петгодишен план на окръга и че благодарение трудовия ентузиазъм на колективите от промишлеността нашият окръг още на 17 октомври изпълни задачите си по Четвъртата петилетка и даде надпланова продукция за повече от 84 милиона лева, докладчикът разгледа изпълнението на задачите по отрасли.

Промисленост

ПРЕЗ ГОДИНИТЕ на Четвъртата петилетка промишлеността в окръга постигна сериозни успехи. Промислената продукция нарасна от 160 000 х. лева в края на 1960 година на 313 000 х. лева в края на 1965 година или 95,4 на сто. Само през годините на мандата на народните съвети ръстът на промишлената продукция възлиза общо на 55,1 на сто. Този висок ръст се дължи преди всичко на изградените нови производствени фондове, чиито размер се увеличи над два пъти. Влязоха в редовна експлоатация Дървообработвателният завод „Д. Благоев“ — Велико Търново, Заводът за автомобилни везни — Лясковец, ДИП „Първи май“ — Полски Тръмбеш, предприятието за училищна мебел и пособия в Елена, Заводът за микротелфери в Горна Оряховица, Заводът за стомано-бетонни изделия „Г. Терзиев“ — Свищов. Значително се разшириха ДМЗ „Червена звезда“ — гара Дебелец, ДМЗ в Павликени, ДЗЗ — Горна Оряховица, ДИП „Васил Мавриков“ — Велико Търново, винарските заводи в Лясковец и Павликени и други.

От промишлените отрасли най-висок ръст достигна машиностроенето и металообработването. Обемът на промишлената му продукция нарасна над 4 пъти, а относителният ѝ дял спрямо общата промишлена продукция на окръга от 5,37 на сто през 1960 година нарасна на 11,6 на сто през 1965 година. Значителен ръст през този период бележат и отраслите: производство на строителни материали 143,8 на сто, хранително-вкусов 92,6 на сто, дърводобива и дървообработване 82,3 на сто, текстил 49,6 на сто.

В резултат на подобренията организацията на труда, повишената техническа въоръженост на промишлените предприятия и подобряване качеството на изделията значително нарасна производителността на труда и се снижи себестойността на продукцията. Така докато през 1960 година на едно лице от промишлено-производствения персонал се падше по 6569 лева промишлена продукция, то през 1965 година вече се падат по 9519 лева. На тази основа се повиши и рентабилността на промишленото производство. Характерно е да се отбележи, че местната промишленост във Великотърновски окръг е най-рентабилна в страната — 15,70 на сто за 1965 година при 8,19 на сто средно за страната.

За успешно изпълнение на петилетния план голям дял има и преизпълнението с близо 22 милиона лева на плана за 1965 година. Благоприятно отражение оказаха и постигнатите добри резултати от предприятията, работещи по новата система на планиране и ръководство на народното стопанство. От произведената надпланова продукция 16 101 000 лева са дадени от тези предприятия. Това убедително говори за жизнеността на новата система. Добри резултати в тази насока постигнаха колективите на ДЗЗ — Горна Оряховица, „Родопс“ — Велико Търново, ДИП „Васил Мавриков“, винарските заводи в Лясковец и Павликени и други.

В доклада бяха споменати и някои предприятия, които не изпълниха плана за промишлената продукция, някои слабости във връзка с качеството на продукцията и др., след което бе разгледан въпросът за комунално-битовото обслужване на населението от предприятията на кооперативната и местната промишленост. С оглед да се осигури по-цялостно задоволяване на нуждите на населението от комунално-битови услуги чувствително се разшири мрежата от ателиета и работилници — от 605 през 1962 година на 777 през 1965 година. От 1962 година насам бяха построени 10 нови битови комбинати, предимно от кооперативната промишленост, а също така и 24 масивни производствени сгради.

За по-пълно задоволяване на отдалечените селища с технически услуги — поправка на радиоапарати, телевизори и други — към промкомбинатите, ТПК и Окръжната станция на съобщенията се създадоха подвижни технически работилници, резултатите от дейността на които са сравнително добри. Необходимо е обаче в близките години по-бързо да се разшири материално-производствената база на местната и кооперативната промишленост, да се внедрява механизацията, да се увеличава относителният дял на услугите и да се подобрява тяхното качество.

Селско стопанство

УСПОРЕДНО с успехите в развитието на промишлеността окръгът постигна сериозни успехи и в селското стопанство. Главните усилия на изпълнителния комитет, на управителните съвети на ТКЗС, на ръководствата на ДЗС и МТС, на всички селскостопански специалности, под ръководството на Окръжния комитет на Партията, през отчетния период бяха насочени към разширяване на материално-производствената база на селското стопанство. Наред с това се решаваха въпросите за ефективното използване на земята, внедряването на челия опит и техническия прогрес, усъвършенстването на организацията на производството и труда за получаване на повече и по-евтина селскостопанска продукция. През петилетката основните средства на ТКЗС и ДЗС нараснаха 1,6 пъти. Увеличи се селскостопанската техника, транспортните средства, поливните площи, употребата на минерални торове и т. н. В същото време общата продукция от 126 560 000 лева се увеличи на 160 568 000 лева. Въпреки продължителната суша, през 1965 година бе произведена с 8 на сто повече селскостопанска продукция в сравнение с 1964 година.

В областта на растениевъдството усилията бяха насочени към по-нататъшното решаване на зърнено-хлебния и зърнено-фуражния проблем на основата на най-ефективното използване на поливните площи, подобряване сортовия състав и агротехниката на отглежданите култури. Нашироко се премина към високорепродуктивно напояване — от 4—5 декара на поливач дневно през 1962 година на 25 декара през 1965 година. Особено големи гри-

жи за подобряване организацията на поливането и увеличаването на поливните площи положиха кооперативните стопанства и общинските народни съвети в Ресен, Долна Оряховица, Полски Сеновец, Поликраище, Карансен и други.

Като проследи добрите успехи в някои стопанства по отглеждането на царевичата и захарното цвекло, докладчикът подчерта, че за постигането на успехите голям дял се пада на комплексната механизация, която през последните години чувствително се разшири. Докато през 1964 година по този начин в окръга бяха обработени 765 000 декара, то през 1965 година комплексно се обработваха 833 673 декара от 43 бригади и 68 комплексни звена. Много механизатори работиха по линия на знатните съветски механизатори Первици и Светлици и получиха високи добиви при сравнително ниска себестойност.

През 1965 година чувствително бе преизпълнен планът за пшеницата и ечемика, големи успехи бяха постигнати и в лозарството — вместо 26 400 тона грозде за износ бе предадено 34 500 тона, с което се получиха над 1 милион лева повече от предвидения доход.

Животновъдството в окръга е вторият отрасъл, в който благодарение на развъдно-подобрителната работа, по-доброто осигуряване с фураж и главно с фуражни смеси и подобряване организацията на работата, през последните години продукцията от него се увеличи. Така например общата продукция мляко от 34 583 965 литра през 1962 година нарасна на 42 300 000 литра за 1965 година. През 1965 година в окръга са получени над 21 милиона яйца в повече спрямо 1962 година.

Важен фактор за сръчното и качествено извършване на мероприятията по отглеждането и прибирането на културите и получаването на повече продукция от животновъдството, а така също за непрекъснатото увеличаване производителността на труда и начина на заплащане е правилното решаване на въпроса за материалния стимул на кооператорите. Този въпрос бе добре оценен от изпълкома на Окръжния народен съвет и Управлението на селскостопанското производство, които оказаха не малка помощ на управителните съвети на ТКЗС. Сега във всички ТКЗС на окръга заплащането на труда е поставено на принципа на вътрешно-стопанската сметка. Разшири се текущото премиране и допълнителното възнаграждение на кооператорите за качествено и сръчно извършване на мероприятията и за преизпълнение на плана. Само през 1965 година за текущо премиране на кооператорите са изплатени 1400 хиляди лева. Планът за валовата продукция в селското стопанство за изтеклата година е изпълнен 102,5 на сто.

Транспорт и съобщения

ВАЖЕН ДЯЛ от стопанския живот на окръга заема транспортът и съобщенията. През годините на мандата значително се подобри материално-техническата им база. ДАП — Горна Оряховица увеличи значително автопарка си. Извършените превози през този период нараснаха от 2152 хиляди тона на 2365 хиляди тона, а броят на превозените пътници от 22 260 хиляди на 30 650 хиляди. През този период беше построена модерна автостанция в Горна Оряховица. Западна транспортна автостанция и във Велико Търново. Предстоящо е строителство и в Елена, Свищов и Павликени.

Значителни са успехите и на ЖП управление Горна Оряховица. Електрифицирани бяха участъците Горна Оряховица — Русе и Горна Оряховица — Плевен.

В доклада се отчитат и успехите на пристанището в Свищов, на ТАБСО и на Окръжната станция на съобщенията.

Строителство и благоустройство

ПРЕЗ ГОДИНИТЕ на мандата в окръга се извърши строителство, възлизащо на 72 милиона лева. Капиталните вложения през този период за промишлеността възлизат на 36,5 милиона лева, за селското стопанство — на 15 милиона лева и за културно-битово строителство — 20,5 милиона лева. Влязоха в строя редица нови производствени сгради в промишлеността и селското стопанство и ново оборудване в тях. Построени бяха училища, здравни заведения, читалища. Разшири се водопроводната и пътната мрежа. През отчетния период за жилищно строителство са изразходвани 13 510 000 лева, като само в градовете са построени 2450 апартамента.

Наред с жилищното строителство през периода 1962 — 1965 година значителни успехи има и строителството по самооблагането, изпълнявано по стопански начин. Широко бе използван и доброволният труд на населението. Вложени са близо 2 милиона човекодни за строителство по самооблагането. Завършиха се и се предадоха за експлоатация 19 читалищни сгради, построиха се и 19 училища, 6 здравни домове. Направиха се 327 000 кв. м асфалтови и 914 000 кв. м тротоарнокаменни настилки. Добри успехи в пътното строителство постигнаха общинските народни съвети в Михалци, Полски Сеновец, Поликраище и Полски Тръмбеш.

В озеленяването и разкрсяването на населените места са постигнати значителни успехи. Общо в окръга са построени 852 декара паркове и градини, 1526 декара лесопаркове и са засадени по улици и булевардите 114 600 декоративни дръвчета. Добре са озеленени центровете на Сухиндол, Масларево, Килифарево, Джулюница и др. Хубави паркове се оформиха в Лясковец, Стражица и Павликени.

Всички тия успехи в строителството, благоустройството и разкрсяването на населените места са дело на добрата организаторска работа на народните съвети, на постоянните комисии и на комитетите на Отечествения фронт.

При отчитането на съревнованието през пролетта на 1965 година нашият окръг и с. Поликраище се класираха на второ място по благоустрояването, хигиенизирането и разкрсяването на селищата. На националния преглед, който ще стане през април 1966 година, пред нас стои задачата така да се работи, че Великотърновски окръг да бъде първенец в страната.

Търговия и изкупуване

ОКРЪЖНИЯТ НАРОДЕН СЪВЕТ, общинските народни съвети, търговските и изкупувателните организации извършиха немалка работа за изпълнение на поставените задачи от Партията в областта на търговията, за подобряване на материално-техническата база и снабдяване на населението с доброкачествени и разнообразни стоки. През 1965 година стокооборотът на дребно достигна 141 милиона лева или в сравнение с 1961 година е увеличен с 39 милиона лева. В сравнение със същия период търговските обекти се увеличили с 80. Построиха се нови търговски сгради в Килифарево, Поликраище, Камен, Кесарево, Полски Тръмбеш и др., търговски комплекси в крайните квартали на Велико Търново, Свищов и др. Редица търговски колективи с чест изпълняват плановите и общинските си по всички показатели. За постигнатите добри резултати на ГТП „Нармаг“ — Велико Търново за пети пореден път бе връчено преходното червено знаме на Министерския съвет и Централния съвет на профсъюзите.

В областта на изкупуването също се постигнаха успехи. Преизпълнени са плановите за месото с 800 тона, за яйцата с 1 900 000 броя, на пшеницата с 5822 тона, на доматите с 1000 тона, на гроздето с 6190 тона и др. Годиш-

ният план за окръга за износ е преизпълнен с над 4 милиона валутни лева.

Народна просвета, култура, изкуство

и здравеопазване

В ОБЛАСТТА на народната просвета окръгът постигна редица успехи. Продължи реорганизацията на учебното дело в духа на Закона за по-тесна връзка на училището с живота и 30-то постановление на Министерския съвет. Разшири се техническото и професионалното образование, съгласно директивите на Осмия конгрес на Партията. Открит бе Висшият педагогически институт „Братя Кирил и Методий“ във Велико Търново.

Народните съвети правилно оценяват значението на народното образование за успешно изграждане на комунистическото общество и полагат системни грижи за подобряване работата в училищата, отделят значителни средства за разширяване на материалната база, за строеж на детски домове, за постройки и надстройки, за обогатяване на кабинетите и работилниците. През отчетния период значително бе разширена материалната база на училищата в Ресен, Павел, Елена, на техникумите в Горна Оряховица, Лясковец и др.

След като отдели внимание и на някои нерешени още проблеми в народното образование и слабости в производственото обучение, докладчикът се спря на успехите на културния фронт — увеличаване броя на книгите в библиотеките и на читателите, увеличаване броя на кината от 89 през 1961 година на 157 през 1965 година, на успехите на Драматичния театър „Константин Кисимов“, който зае достойно място в прегледа на българската драма и др. Значителен напредък бележи и художествената самодейност през периода 1962—1965 година. Във Втория републикански фестивал участваха 784 колектива с над 27 000 участници. В заключителните прояви на фестивала колективите от нашия окръг завоюаха 18 медала и лауреатски звания.

През отчетния период още повече се подобриха грижите на народните съвети за здравеопазването на трудещите се. Болничните легла нараснаха с 281, а в детските ясли — с 230. Детската смъртност в сравнение с 1939 година е намалена 7 пъти и е една от най-ниските в страната. Общата смъртност и заболяемост от заразни болести в последните 3—4 години се задържа на сравнително ниско ниво. Ликвидирана е заболяемостта от коремен тиф, значително намалена заболяемостта от коклюш и др.

За всичко това оказа своето благотворно влияние и повишеното жижено равнище на трудещите се. През годините на мандата средната работна заплата на заетите в промишлеността нарасна от 970 за 1961 година на 1080 за 1965 година. Доходите за разпределение в кооперативните стопанства нараснаха от 48 542 000 лева на 55 000 000 лева, а отток и средното възнаграждение на работоспособен кооператор от 607 лева се увеличи на 830 лева.

Партията и Правителството проведоха редица мероприятия за повишаване на пенсите, за поевтиняване храната в столовете, за увеличаване средствата за стипендии. Освен държавата, в много села кооперативните стопанства оказват съществена материална помощ на майките, болните и възрастните хора. В последните години значително се увеличили детските градини и ясли, с което се облекчава трудът и грижите на майките заети в производството.

Нарастват спестяванията на трудещите се — от 56 364 000 лева за 1961 година на 85 144 000 лева през 1965 година. За повишаване покупателната способност на трудещите се говори и ръстът на стокооборота на глава от населението — увеличен за същия период от 300 на 400 лева. Бита на хората все повече навлиза радиоапарати, перални, телевизори и др.

Организационно-масова работа

ПОД РЪКОВОДСТВОТО на Окръжния комитет на Партията, Окръжният народен съвет, неговият изпълнителен комитет и общинските народни съвети в окръга през периода на мандата още повече израснаха и укрепнаха като държавни органи на народното самоуправление. Те успешно решават стопанските, благоустройствените и културните задачи на окръга. Утвърди се техният авторитет. Сега по-добри грижи се полагат за подготовката и провеждането на сесияте, в които се разглеждат основни проблемни въпроси. В подготовката им се ангажира голям актив от постоянни комисии и специалности. В повечето случаи се обезпечават по-широко представително обсъждане от съветниците и гражданството на разглежданите въпроси. В резултат на всичко това се подобри присъствието и активността на съветниците.

Като подчерта, че в решаването и изпълнението на многобройните задачи голям дял имат постоянните комисии, в които са включени 2492 члена и привлечени 1866 сътрудници и посочи най-активните от тях, докладчикът се спря на някои полезни форми в работата на народните съвети с населението, като общоселските събрания и др.

Главните задачи и основните направления

на плана и бюджета за 1966 г.

ПОСТИГНАТИЕ УСПЕХИ през петилетката създадоха необходимите предпоставки за изпълнение на плана през 1966 година и за по-нататъшното икономическо развитие на окръга.

През 1966 година се предвижда основните производствени фондове на промишлените предприятия да нараснат с близо 20 милиона лева, а за Петата петилетка с над 280 милиона лева. Общата промишлена продукция ще достигне за годината 330 милиона лева или ще нарасне спрямо изпълнението на плана за 1965 година с 6 на сто. С плана се предвижда относително по-бързо развитие на машиностроителните и металообработвателните предприятия, като продукцията в машиностроителното нарасне с 40 на сто спрямо 1965 година. Най-много се завишава производствената програма на Радиозавода във Велико Търново, Електротелферния завод в Горна Оряховица, Завода за автомобилни везни в Лясковец, ДМЗ „Червена звезда“ — Дебелец и други. Ще нарасне общият обем на промишлената продукция и в кожаро-кожухарската промишленост с 20,4 на сто, производството на строителни материали с 10 на сто, полиграфичната промишленост с 8,7 на сто и други. Независимо от това хранително-вкусовата промишленост продължава да заема 56,6 на сто от общия обем на промишленото производство в окръга. Това налага да се засили отговорността на ТКЗС и ДЗС за предаване в срок на договорените суровини на съответните предприятия.

Планът за местната промишленост за 1966 година предвижда да се увеличи ръста спрямо 1965 година с 9,3 на сто.

С оглед по-пълното задоволяване на постоянно растящите потребности на населението от промишлени услуги се планира чувствително увеличаване обема на шивенето, на услугите от местната и кооперативната промишленост.

Значително напрежение има да преодолее и автомобилният транспорт. Поради недостатъчния брой автобуси, ръководството на ДАП трябва внимателно да огледа разпнатията на градските, междуградските и междусел-

ските линии. Необходимо е да се вземат мерки за усъвършенстване строителството на ангарите във Велико Търново и Елена и започването строежа на автогари в Свищов и Павликени.

С плана за 1966 година пред труженниците на селското стопанство се поставят и още по-големи задачи. Планира се стойността на селскостопанската продукция за продажба на държавни и кооперативни изкупувателни организации да достигне близо 80 милиона лева. Сочи се конкретно обемът на селскостопанските продукти по култури, които трябва да бъдат изкупени от държавата, да обезпечат консерватата ни промишленост, вътрешния пазар, износа, да задоволят винарската промишленост и осигурят животновъдството. Особено внимание се отделя на решаването на зърнения проблем, поддържането и увеличаването на поливните площи, увеличаване на машинния парк и най-широко внедряване на механизацията в селското стопанство.

В областта на животновъдството стои задачата да се подобри развъдно-подобрителната работа, най-пълно да се използвава капацитетът на различните постройки и механизацията с оглед още тази година всички ферми да станат рентабилни. Все по-настоятелно трябва, с увеличаване на механизацията в много кооперативни стопанства, да се ангажираат кооператорите с работа през повечето месеци от годината. Това се налага от последните данни от преброяването, които говорят за напускане на част от активното население на окръга, и то предимно от селата.

През 1966 година предстои да се извърши строителство с важно значение за по-нататъшното икономическо развитие на окръга, достигало близо 35 милиона лева срещу 22 милиона лева за 1965 година.

За електрифициране на населените места в окръга, за разширяване предприятията на местната промишленост, за задоволяване нуждите от комунално-битово строителство, за строителство на жилищни блокове, се сочи точно определено обемът на средствата. Държавната строителна организация има да изпълнява строителство за около 18 700 000 лева, промишлено-монтажната група във Велико Търново — за 2 500 000 лева, елмонтажният район в Горна Оряховица — за 1 750 000 лева, ДСП „Пътни строежи“ — за 2 600 000 лева. По стопански начин, по линията на самооблагането, ще се извърши строителство за около три милиона лева и за над два милиона лева — за тротколасни пътища чрез новосъздадения окръжен фонд от Окръжното пътно управление във Велико Търново. Всичко това изисква от строителите добра организация на труда, осигуряване на обектите с необходимата работна сила, създаване на материално-техническа база,

важни задачи стоят и в областта на търговията и изкупуването. За 1966 година на окръга се дава план за стокооборота 149 550 хиляди лева. За осигуряване на този план ръководствата на търговските организации трябва да подготвят структурата на стоковите фондове, да се води решителна борба за високо качество на стоките, хигиенното състояние на магазините и заведенията.

Основната задача, която се поставя с плана за 1966 година пред трудовите колективи в промишлеността, селското стопанство и другите отрасли, е да се води непрекъсната борба за внедряване на техническия прогрес, за подобряване качеството и снижаване себестойността на произвежданата продукция. Умелото използване на новата система на планиране и ръководство на народното стопанство ще съдейства в най-голяма степен за произвеждане на повече чиста продукция и чист доход от всеки производствен колектив.

По изпълнение бюджета за 1965

и бюджета за 1966 г.

НА ОСНОВАТА на стопанските успехи през годините на мандата бележат ръст и финансовите ресурси на окръга. В сравнение с 1961 година през 1965 година в бюджета на държавата постъпиха по линията на данък върху оборота и отчисленията от печалбата 20 718 000 лева в повече. Основната част от средствата по бюджета на окръга бяха насочени за финансиране на социално-културни мероприятия. За четири годишния период изразходваните средства възлизат на 50 239 000 лева.

Бюджетът на окръга за 1966 година се предлага да бъде одобрен в приходната част на сума 21 431 200 лева и по разходите 24 395 000 лева, със субсидия от републиканския бюджет на Окръжния народен съвет 2 968 800 лева. Приходите на бюджета на окръга са определени въз основа на значителното повишаване ефективността на социалистическото производство. В сравнение с 1965 година приходите от данък оборота от предприятията в местното подчинение намаляват с 38 000 лева във връзка с приложение на 23-то постановление на Министерския съвет за поевтиняване услугите на населението и на стоки за широко потребление, а отчисленията от печалбата се увеличават с 210 000 лева, поради ръста на производствената програма.

Разходите по сборния бюджет на окръга за 1966 година възлиза на 24 395 000 лева, при план за 1965 година 19 960 000 лева, от които 90 на сто са предназначени за финансиране на народното стопанство и социално-културните мероприятия.

За финансиране на капиталните вложения се заделят 4 831 400 лева при план за 1965 година 2 064 000 лева. За попълване на оборотните средства, за извънлимитни и други разходи за стопанска дейност на местните предприятия през 1966 година ще се изразходват 1016 хиляди лева. Ръст бележат и средствата за пътепазливо строителство, озеленяване и водоснабдяване на населените места, за чистотата и други благоустройствени мероприятия. Значителни средства се заделят по бюджета на окръга за издръжка на ветеринарни лечебници, за строителство на кооперативни пазари и особено за някои социално-културни мероприятия. В повече бюджетните средства се предвиждат и за просветата. През 1966 година ще бъде открито климатично училище в с. Вонеша вода за 85 възпитаници, ще бъдат увеличени с 40 места пансионирани при специалните училища за бавноразвиващи се деца, а учениците във вечерните общообразователни училища с 470. Ще се открият осем нови групи в целодневните детски градини за 208 деца. Осигуряват се средства за летуване в извънградските юношески и средношколски лагери на 5770 деца и в градските — на 2500 деца.

Значителна част от средствата по бюджета на окръга са насочени за развитието на културата, за здравното дело.

Като подчерта, че народностопанският план и бюджетът на окръга за 1966 година — първата година от Петата петилетка — характеризират мирното развитие на социалистическият ни Отечество, докладчикът каза, че с тяхното изпълнение ще се направи нова крачка напред в развитието на икономиката на страната и очерта най-важните задачи, които стоят във връзка с това пред трудовите колективи на промишлените предприятия, кооператорите, работниците от търговията, строителството и транспорта. При най-добра организация на производството ще трябва да се получи повече и по-качествена продукция, икономично да се изразходват суровините и средствата, правилно да се използват капиталните вложения и скръпяват сроковете за тяхното въвеждане в действие. След това той призова в подготовката на изборите, труженниците от промишлеността, селското стопанство, транспорта и всички отрасли на народното стопанство да разгърнат още по-масово социалистическо съревнование за преизпълнение на плана и бюджета на окръга за 1966 година.

НЯКОИ ПРОБЛЕМИ НА ЦЕНООБРАЗУВАНЕТО ПРИ НОВАТА СИСТЕМА НА ПЛАНИРАНЕ И РЪКОВОДСТВО

Новата система на планиране и ръководство на народното стопанство е съобразена с обективните закони и пълното използване на стоково-паричните отношения и свързаните с тях категории. Централно място сред последните заема цената. В тезисите на Политбюро на ЦК на БКП по основните положения на новата система се подчертава, че „системата на цените и ценообразуването трябва да се изгражда върху научна основа, за да бъде ефективно средство за научно ръководство“.

Цената представлява паричен израз на стойността. Следователно, обективна основа на цената е стойността. Величината на последната се определя от количеството обществено-необходимо време за производството на дадената стока. Главната особеност на цената в условията на социалистическата икономика е нейният планов характер. С помощта на цената социалистическата държава съизмерва производствените разходи с получените резултати. В практиката цената играе ролята на средство за измерване на обществените разходи, за стимулиране или ограничаване производството и потреблението на дадена стока и за преразпределение на националния доход между различните сектори, отрасли, райони на народното стопанство. През различните етапи на развитието на нашата икономика е различна тежестта на тези функции. В първите години на възстановяването на народното стопанство и социалистическото строителство на преден план бе преразпределителната функция на цената. С помощта на последната се измества и акумулираха средства от по-развитите отрасли на нашата икономика и се насочваха за социалистическата индустриализация. На настоящия етап от нашето развитие на преден план излиза стимулиращата функция на цената. В основните положения на новата система се поставя задачата с помощта на цената да се стимулира ускореното научно-обосновано развитие на техническия прогрес и създаването на нова висококачествена продукция. Основната функция на цената си остава измерителната. Ето защо в тезисите се подчертава основното изискване към цената, посочено още в Програмата на КПСС, че цените на стоките следва по-пълно да отразяват общественото-необходимите разходи на труд, да осигуряват възстановяването на разходите по производството и обръщението и получаването на печалба от всяко работещо предприятие.

За да се създадат научно-обосновани цени, е необходима една цялостна реформа на цените и ценообразуването. С нейна помощ трябва да се решат редица проблеми, между които, според нас, централно място заема проблемът на базата, на която да се разпределя чистия доход между отделните отрасли

НА НАРОДНОТО СТОПАНСТВО

и продукти. В нашата практика исторически са създадени две равнища на цените на продукцията на двете подразделения на материалното производство. Продукцията на първо подразделение, произвеждащо средства за производство, се реализира по фабрично-заводски цени, които по правило са под тяхната стойност. Фабрично-заводската цена включва пълната (търговска) себестойност на продукцията и известен процент печалба (чист доход на предприятието). По-голямата част от стойността на създадения от труда на работниците, заети в материалното производство на това подразделение, принадлежи продукт не се реализира тук. А в известни случаи такъв въпрос не се реализира, а фабрично-заводската цена дори не възстановява производствените разходи. Разликата се покрива с дотации от държавния бюджет (тук нямаме предвид тия предприятия, които губят вследствие на лоша организация и ненормални условия на работа). Продукцията на второ

Докакто за цялата наша промишленост чистият доход създаден през 1964 година в процент към пълната себестойност представлява 22,75 на сто (в т. ч. печалба 6,50 на сто и данък върху оборота — 16,25 на сто), то в отраслите на група А този процент е 12,50 на сто (в т. ч. печалба 5,50 на сто и данък върху оборота — 6,65 на сто), а в отраслите на група Б — 30,22 на сто (в т. ч. печалба — 7,07 на сто и данък върху оборота — 23,15 на сто). От друга страна калкулирането на разходите на средства за производство по цени под тяхната стойност в следващите етапи на работната изкуствено занижава себестойността на готовите изделия. Ниската цена на средствата за производство не способствува за тяхното грижливо изработване. При предстоящата реформа е необходимо да се създадат цени с единно равнище за продукцията на двете подразделения на материалното производство. Цените на продукцията от I подразделение ще бъдат повишени до равнището на стойността им, а цените

дава само от живия труд на работниците, заети в материалното производство, а разпределението на чистия доход — пропорционално на цялата себестойност — довежда до положението чистият доход да се разпределя пропорционално както между вложения жив труд, така и между пренебрежени ошествен. Практическата му непригодност се изразява в това, че той дава възможност за производството на „изгодни“ и „неизгодни“ за даденото предприятие изделия. Той не стимулира намаляването на себестойността. В по-благоприятно положение са тия предприятия, които произвеждат по-материалоемки изделия, които употребяват по-скъпи материали, или които са кооперирани с други и получават готови полуфабрикати.

Ако две шивашки предприятия произвеждат мъжки костюми от различни видове платове — в първото примерно от 10 лева метър, а във второто — от 35 лева, себестойността на един костюм в първото предприятие ще бъде примерно 30 лева, а във второто — 110 лева. При единен процент на печалбата 5 на сто, последната за първото предприятие ще бъде 1,50 лева, а за второто — 5,50. Съдейки по това показател за работата на производствените колективи на двете предприятия, както се изисква при новата система, то ще стигнем до грешния извод, че тя е много по-добра във второто предприятие. При еднакво количество на вложения труд, при еднаква ангажираност на производствените фондове, единствената заслуга на второто предприятие е тая, че е работило с по-скъпи материали. Такива случаи има много в нашата практика.

Въпросът за модела на цената е спорен и дискуссионен. Според нас по-правилно е при изграждането на цените чистият доход да се разпределя между отделните отрасли и продукти пропорционално на текущите разходи на жив труд, при отчитане на относителната фондоемкост на разните видове продукция. Така изгледените цени биха спомогнали чистият доход да се реализира по-равно там, където е създаден. При този начин на ценообразуване се отчита по-точно приносът на отделните производствени колективи и се стимулира техническият прогрес и ефективното използване на основните производствени фондове.

Решаването на тия два проблема, заедно с отчитането на диференциалната рента в селското стопанство и отраслите от добивна промишленост, с ликвидирани на цените по направление усърдишенстването на показателите — себестойност и др. ще спомогне цените да се приблизят към своята обективна основа — стойността и по-пълно да отразяват общественото-необходимите разходи на труд.

Ангел ИОРДАНОВ

научен сътрудник към Икономическия институт на БАН

Пенка Димчева, пекарка на бисквити в Бонбонната фабрика при ДЗЗ — Г. Оряховица, е дългогодишна работничка и първенец в своята бригада.

ПРЕЗ ПЪРВИТЕ ДНИ

В труд и напрежение изминаха първите работни дни от 1966 година за колектива на Локомотивното депо — гара Горна Оряховица.

Новата година постави пред многобройните бригади и смени по-голям изисквания за поддържането и използването на новата тяга и най-вече за подобряване на нейната ефективност. Планът за превозите е също по-висок, близо с месец и 10 дни повече от миналата година. Затова колективът бе подготвен за напрежението, което му предстои.

Въпреки мразовитните дни, в депо денонощно е оживено. Пристигат или заминават парни и електрически локомотиви за преглед и ремонт. Не само през първата седмица, а винаги всички се стремят да спазват план-графиките за ремонта. Това помага на десетките машинисти да бъдат в благодарна трудова надпревара помежду си. Един от първите места засега заемат локомотивните машинисти Димитър Митев, Ангел Боев и Янко Чекушев, които вместо по 880 тона, редовно извозват по 1500.

Н. БОЖКОВ

от Общественият редакция на в. „Борба“ в Горна Оряховица

Всички я обичат

НЕ УСПЯХ да убедя каква Радка да ми разкаже нещо за себе си и толкова. Какво можело да се разкаже за една стара жена и за чистотата! Затова се наложи другите да ми разкажат за нея.

Когато преди години нужда-та я накара да почне да припечелва някакъв лев, тя дошла в Окръжната станция на съобщенията.

— Малка е заплатата, — казали й.

— Наистина, малка е. Но без хич не може да се живее... И започнала да работи каква Радка в писмовната експедиция. Още от първия ден проличало, че тук пила збрива рика. Паркетът така бил из-

лскан, че на пощальоните им било съвестно да влизат с нечистотени обувки и щат не щат си изтривали по-добър краката. Преобразило се помещението. Любова си към чистотата и цветята от къщи Радка Хаджичева пренесла и тук.

Наистина, елате в първия етаж на Пощенската палата. Ще ви направят впечатление не само лъснатите стъкла, но и чистата мозайка, и белите врати, а зелените в саксиите ще ви ободрят. За цветята каква Радка полага специални грижи. Вместо набързо да ги полеви и да си отиде, тя ги сваля, мие ги, подрежда ги с любов, тъй както се грижи за внучките си. Какво от това, че

ще се позабави, нали удоволствието от хубостта ще е по-голямо. Разбира се, възрастта не е пречка за съвестна работа. На първояната на каква Радка, в косите на която вече се прокрадва среброто, биха завидели и много по-млади хора.

Не мислете, че и тя си няма грижи. Ила си и то големи. Тези дни я леедам с превързана ръка и мив мозайката само с едната.

— Защо не отидеш на преглед, како Радке, да ти дадат отпускат?

— Ами! Ще мине. Малко ли е работата на другите, да да чистят и моя район. Ще карам колкото мога с една ръка.

Такава е каква Радка Хаджичева, Мисли и за дуарките си. За нея няма по-добри и по-лоши. На всички е еднаква грижата да поддържат колкото се може по-приветливо работното място на служителите.

Един ден пощенци, напускайки работа към 5 часа, си стискаха носовите, дразнени от неприятната мириса от клоаните в коридора. Какво се бе случило? Каква Радка беше приготвила разтвор, с който искаше не само да почисти, но и да дезинфектира.

— Каква Радке, какво замислила тук на болницата?

— Нищо. За хубаво е. На всякъде трябва да е чисто. Не само в болницата.

За нея няма строго определено работно време. Докато не свърши, което си е написала, не си отива. Такава е тя. Затова всички я обичат и уважават.

Н. ИВАНОВА

С УПОРИТОСТ

В началото на миналата година, при формирането на бригадите в с. Червена от Овчомогилския кооператив, за бригадир беше издигнат младият кооператор Христо Костадинов. С общите усилия на кооператорите той започна работа с голяма упоритост. Сработваше се добре със звеноводите и кооператорите, винаги се вслушваше в съвета на младия участъков агроном Петър Райнов.

Благодарение на взетите лагаве мерки за борбата със сушата бригадата на Костадинов можа да изпълни и преизпълни годишния си план, като вместо предвидените 490 870 лева, са постигнали 512 862 лв., или с преизпълнение от 21 992 лева.

Сега всички кооператори от бригадата се готвят да вложат по-упорит труд и да постигнат по-големи успехи през 1966 г.

П. Панчев

ВЪВ ВСЯКО СЪРЦЕ

Едни измежду най-добрите вальцовачки на тесто в бисквитния отдел на Бонбонната фабрика ДЗЗ — Горна Оряховица са Христина Троскова и Веса Пашова.

Снимка: Г. ГРЪНЧАРОВ

УСПЕШНИ СЪПКИ

Неотдавна в Павликени се състоя отчетно-изборната конференция на градската организация на Комсомола.

През отчетния едногодишен период комсомолците са постигнали значителни успехи. Комсомолската бригада „Валентина Терешкова“ при Държавния винарски завод, с бригадир Ружка Нестерова още през първото тримесечие изпълни плана си 135 на сто, а годишния си план изпълни още на 20 октомври 1965 година.

Бяха изгнати и добрите постижения на младежката бри-

гада в ТПК „Втора петилетка“ с бригадир Костадин Ламбова, на младежите от Машиностроителния завод. За пример служат и младите шофьори Димитър Христов, изпълнил плана си 137 на сто, Георги Ангелов — 180 на сто, Иван Ганчев — 135 на сто.

Подобавачко място се отдели и на комсомолците, работещи в селското стопанство. Горната за цялата градска организация са птицеводките Стилияна Тодорова, Сибина Цветанова, Пенка Боанова и др. При мер за всички са: младата сви-

невъдка Лозана Тенова, комсомолците-механизатори Стоян Узунов и Иван Конов от Павликени, Васил Асенов, Мария Николов, Русан Генчев от Недан, Нордан Христов, Христо Тодоров, Здравко Левтеров, Лечо Христов от Патреш.

На конференцията станаха очевидни разисквания по участието на младежта в разгръщането на техническия прогрес, патристичното възпитание, подобряване и разнообразяване на работата в отделните дружества.

Василка ГРИГОРОВА

от Общественият редакция на в. „Борба“ в Павликени

Н. МИНКОВ

в. „БОРБА“

Стр. 3, бр. 5, 11, 1, 1966 год.

СЛУЧАЙНА ЛИ Е ПРИЛИКАТА?

Многозначително то сходство между редни елементи на трите държавни преврати — в Дахомей, в Централноафриканската република и в Горна Волта — дават достатъчно основание на политическите наблюдатели да търсят общ дивител и единна цел под повърхността на събитията в тези страни. Като бивши френски колонии и трите държави членуват в Африко-малташката организация, обвързани са с военни-икономически договори с бившата метрополия и като следствие от това — почти в еднаква степен са жертви на неоконизаторска експанзия. И в трите страни, в продължение само на десет дни, властта бе взета от командуването на армията, или по-точно казано, управлението бе предадено без съпротива в ръцете на военните. Промената и в трите страни дойде като пряк отговор на надигащото се народно недоволство от влошаването на икономическото положение. Запазването на заробавания монокултурен характер на икономиката и жестоката експлоатация доведоха населението до бедствено положение. Средногодишната част от националния доход, падащ се на глава от населението в тези страни, е крайно ниска — 40—50 долара.

Засага предвидяванията за посиката, в която се развиват събитията, могат да се правят върху факти, известни от преди. В Дахомей, Централноафриканската република и Горна Волта военните кадри са под влиянието на предишните колонизатори, а политическите ръководители са в повечето случаи възпитаници и протежета на онези задморски компании, които държат икономиката на трите страни в свои ръце. След обявяването на независимостта управляващите върхушки в Котону, Банги и Уагадугу не направиха и най-малък опит да спрат политическите и икономическите домогвания на неоконизаторите. Обратно, Дахомей и Горна Волта с готовност се поддадоха на „нагласа“ за членство в т. н. „Съвет на съглашените“, организация, която с всичките си действия досега се проявява като противник на африканското единство. А Централноафриканската република и Дахомей през 1963 година се присъединиха и като „асоциирани“ членове към Общия параз.

Предаването на властта в ръцете на военните, тъкмо когато народното недоволство

во взе организиран характер под ръководството на професионалните съюзи и се създаде реална заплаха за интересите на неоконизаторите, не е ново явление за членовете на Африко-малташката организация. Така например в Дахомей през последните две години управляващата върхушка прибягва до тази мярка вече за трети поред път. Както и сега и при двата предишни преврата, генерал Согло поема властта, за да се „възстанови реда“ в страната, т. е. — да се противодейства на организирателните акции на профсъюзите.

Късият промеждутък от време, в който бяха организирани и осъществени трите преврати, и сегашната обстановка на континента навеждат към тълкувания и в друга посока. Естествено е да се очаква, че заинтересованите среди в западноевропейските страни и зад океана ще се помъчат да извлекат дивиденди от събитията в трите африкански страни в подкрепа на расистки режими на Ян Смит в Южна Родезия. Не може да не се вземе под внимание обстоятелството, че заедно с монополите от Франция, които западните позиции си в Дахомей, Централноафриканската република и Горна Волта, от няколко години насам в тези страни установиха влияние и други западни финансови групировки — същите, които смятат Южна Родезия и ЮАР за своя главна опора на африканския континент. Именно те в най-голяма степен са заинтересовани от отвлечане на вниманието на африканците в решителния момент на борбата срещу южнородезийските расисти.

Наред с тези фактори, от които може да се съди за вероятната тенденция на развитието след трите преврата, съществуват и противоположно действащи сили. За тях не могат да не държат сметка средите, които ще определят по-нататъшния политически курс в Дахомей, Централноафриканската република и Горна Волта. Самият факт, че гражданските правителства се принудиха да отстъпят властта на военните, поради невъзможността сами да се справят с положението, дава достатъчна представа за силата на натиска, оказван от трудовите маси, които се борят за истинска политическа и икономическа независимост, за промяна на досегашната политическа линия.

И. МАТЕЕВ

УЧАСТНИКЪТ

Стефан Несторов, библиотекар при политехническата гимназия „Алеко Константинов“ в Свищов, най-добре е изразил целта на викторината „Полтавска област — цветущ край в страната на съветите“ със следните думи: „След като се запознах с обширната литература за Полтавска област [книги, енциклопедии, речници и географски справочници], материалите на в. „Борба“ от 1962 година насам, трябва да призная колко малко съм знаел за Полтавска област, за новото и великото, което сега се твори там и с колко нови неща са обогатили знанията си за този край от страната на съветите, който действително заслужава определението „цветущ“. За всичко това благодаря на организаторите“.

Студентката Лилана Стефанова от Полски Тръмбеш пише: „Съжалявам, че рамките на една викторина не позволява човек да се впусне в по-големи подробности“.

Констатациите на журито са единодушни, че повечето от участниците са се отнесли крайно добросъвестно към отговарянето на въпросите и отговорите на някои от тях приличат на научни студии за Украйна и Полтавска област. Стефан Паскалев и Петко Караколев от Велико Търново са

Резултати от викторината „ПОЛТАВСКА ОБЛАСТ — ЦВЕТУЩ КРАЙ В СТРАНАТА НА СЪВЕТИТЕ“

вложили особено старание в оформлението на отговорите като прекарасен албум на дружбата, илюстриран с художествено нарисувани скици и с откъси или цели стихотворения за българо-съветската дружба.

Разбира се, има и нетърпеливи отговори. Има и фактически неточности в някои от отговорите, а има и наивни отговори на някои въпроси.

След като взе под внимание качествата на отделните работи, журито разреди двадесетте награди между следните участници във викторината:

1. Петър Димитров Стоянов, офицер от Велико Търново — двудневна екскурзия в Съветския съюз и барелеф „Ленин“ и комплект значки;
2. и 3. Стефан Паскалев и Петко Караколев от Велико Търново — акордеон „Полтава“ и бродирана украинска риза, както и по една грамофонна плоча и сувенир „Паметникът на слабата“ за най-добри отговори на някои въпроси и

за най-добро оформление;
4. Стефан Несторов — библиотекар в Свищов — картина от полтавски художник и барелеф „Ленин“ и комплект значки за най-добър отговор на някои въпроси;
5. Борис Димитров Попов от Велико Търново — избрани произведения на Тарас Шевченко в три тома и грамофонна плоча за най-добър отговор на отделен въпрос;

6. Кинка Панайотова Анастасова — екскурзоводка при Окръжния музей във Велико Търново — сервиз от Полтавския порцеланов завод и набор фотокартички за Полтава за стегнато отговаряне на отделни въпроси;

7. Петко Цанков от Велико Търново — порцеланов сервиз;
8. Богдана Борисова Георгиева — библиотекарка в Горна Липница — порцеланов сервиз;
9. Димитър Цветков Йоцова от Моравя — десертен набор от цветно стъкло;

10. Илия Николов Ангелски от Каранци — десертен набор от цветно стъкло;

11. Невяна Христова Цанкова — юристка от Велико Търново — избрани произведения на съветски писатели в два тома;

12. Лазар Владимиров Нещелчев — курсист в строителния техникум „Георги Димитров“ — Велико Търново — избрани произведения на съветски писатели в два тома;

13. Димитър Колев Димитров от Горна Оряховица — избрани произведения на съветски писатели в два тома;

14. Евангелина Кънева — учителка-пенсионерка във Велико Търново — избрани произведения на съветски писатели в два тома;

15. Олга Цанкова — учителка по френски език в Стражица — избрани произведения на съветски писатели в два тома;

16. Лилана Стефанова Иванова — студентка от Полски Тръмбеш — библиотечна книга от полтавски писатели с автографи;

17. Николай Маринов Коцев от Лясковец — сувенир „Полтавски вареници“;

18. Дончо Христов Славчев от Константин — набор грънчарски изделия;

19. Стефан Ем. Русев от Градище, Плевенско — набор грънчарски изделия;

20. Никола Янков Николов от Свищов — набор полтавски детски играчки.

Журито определя и три утешителни награди на:

1. Иван С. Койчев — художник от Дряново — барелеф „Ленин“ и набор фотокартички от Полтава;

2. Янка Ал. Шабова — учителка от Свищов — грамофонна плоча и набор значки;

3. Милка Йорданова — кооператорка от Бутново — грамофонна плоча и набор значки. Съобщава се на наградения, че наградите ще им бъдат връчени след получаване от Полтавска област, за което ще бъде съобщено чрез вестника.

ПЪРВИТЕ ЛАУРЕАТИ НА ТКЗС „ОКТОМВРИЙСКА ПОБЕДА“

Миналата пролет ТКЗС „Октомврийска победа“ — с. Поликранче учреди ежегодна литературна награда за най-хубава художествена книга и публицистична книга, посветена на живота в съвременното българско село.

Първа награда от 400 лева се дава на Стоян Ц. Даскалов за книгата му „Райски птици“ — сборник разкази, а втора

награда от 200 лева се дава на Константин Колев за повестта му „Зеленото съмване“.

Награда за публицистика не се присъжда, тъй като представените книги не отговарят на изискванията.

Освен паричната награда, лауреатите имат право на едномесечна творческа командировка в стопанството.

Условията за участие през тази година са същите: една награда от 400 лева за най-хубава

художествена книга (роман, повест, сборник разкази, поема или стихосбирка) и една награда от 200 лева за най-хубавата публицистична книга (сборник с есета или очерци) със съвременна селска тематика. Книгата трябва да е излязла през 1966 г. и да бъде изпратена в 3 екземпляра на адрес: ТКЗС „Октомврийска победа“ в с. Поликранче — за литературната награда.

НОВИ КНИГИ

„МОМИЧЕТА“

(Повест от Борис Бедни — превод от руски език)

Седемнайсетгодишната Тося, израсла без родители в детския дом, излиза на горското селище. Главната работа тук е да се скарта дървета. Животът е доста скучен. Телевизия няма, често дават филма „Смели хора“, а по съботните вечеринки се въртят едни и същи плочи.

В тази външна еднообразна обстановка на Тося ѝ предстои да навлезе в живота, да опознае хората — с техните слабости, грехове и доброта. Предстои ѝ да разкрие своето наивно, чисто сърце. Неприинудено тя въздейства на мнозина, кара ги да се вгледат в себе си, да се засрамят от цинизма и грубостта си, да станат малко по-добри.

ДИМО КОЛЕВ

ДЗС ФИЛИАЛ — С. БЕЛИЦА, ГАБРОВСКИ ОКРЪГ

ТЪРСИ

прѣвоспособни трактористи за следните марки трактори:

1. ДТ-54 булдозер — 1;
2. ДТ-54 — 1;
3. Беларус — 1;
4. Владимировец (ДТ-28) — 1;
5. Зетор — 1;
6. ДТ-20 — 1;
7. Самоходно шаси — 1.

Заплашането на трактористите става съгласно тарифните разценки на ДЗС.

За справка търсете канцеларията на филиала

МАШИННО-РЕМОНТНО ПРЕДПРИЯТИЕ — ГРАД ДРЯНОВО

ТЪРСИ

работници-монтажи от I до VII разред за трактори ДТ-54. Квартира осигурена. Предприятието разполага със стол-храна с намаляване. Заплащане по норми.

2-2

76)

Той ще взривя Съветската страна отвътре. Тя ще се покрие с гейзери от кръв, с остатъци от заводи и фабрики. Смъртта ще витае над всеки и ужасът на терора ще докара народа до вцепяване. И ще започне епидемия на убийства и ще ги извършват специално подхвърлени за това агенти — хора без чест и съвест, без родина. Те ще сеят смърт от страх за умъртвяване, защото на също такива агенти ще се поръчва унищожаването на всеки убиец, неизпълнил волята на ония, които са го изпратили да убива. Всички крупни заводи, фабрики, електростанции на територията на Съветската страна трябва да бъдат вдигнати във въздуха. Този фойерверк ще струва на райа по-евтино от всяка бомбардировка, а ще го устроят ония, които, треперещи за своя живот, в името на спасението на своя ше убиват своите съотечественици. И Хитлер произнесе вдъхновено:

— Ние сме длъжни да смъкнем от източните военнопленнически тълпи слой на съветския лак и, превръщайки ги в зверове, с хилляди да ги спускаме с парашути, за да покрият като тифозни въшки земята, да я превърнат в ад.

Канарис благоговейно, молитвено се възвися във фюрера, търпеливо очаквайки момента, когато отново може да възобнови делови разговори. Предстоише да обсъдят подготовката от него доклада за създаването на широка мрежа от диверсионно-разведателни школи за масово обучение на агенти, предназначени да действат против Съветския съюз. И колкото и уморително да беше да изслуша съжденията на фюрера, Канарис беше с него съвършено съгласен във връзка с толкова неприяно

забавилото се придвижване на армията на вермахта на изток, не беше необходимо да вземат екстрени мерки и да ги проведат в ограничен мащаб, за да съдействуват на най-бързото успешно завършване на похода в Русия с друга средства — със средствата на тайната война, война без линия на фронта, още по-жестока, отколкото обикновените военни действия.

С тази цел Канарис и предлагаше да създадат под знака „Вали“ особен разузнавателен щаб в едно от предградията на Варшава и да разгърнат при него мрежа от разузнавателно-диверсионни школи. Той отдавна разгледа на огромната маса на фюрера схемите за разположението на тези заведения с обозначение на всички обекти, а така също обяснителна записка, примерна сметка и списък на командно-преподавателския състав. И всичко това той вече беше успял да регистрира в райканцеларията като свръхсекретни обекти, равни по секретност на главното командване на източните територии.

Фюрерът престана най-сетне да вика и се зае с обяснителната записка. Четейки я, той с увлечение човъркаше в ухото си с края на моливна, хмкваше одобрително, а понякога звънко цъкваше със зъби както винаги, когато работата му доставяше удоволствие. Като направи много правилни и твърде полезни бележки, свидетелстващи за сериозно познаване на предмета и даже за способност към известно новаторство в този най-дълбок отрасъл на водене на войната, той постави върху проекта за създаване на нова мрежа от диверсионни заведения своя подпис, подобно на следа, която остава ударът на камшик.

Адмирал Канарис въздъхна с облекчение. И веднага Хитлер неочаквано се отдели от книгата и обяви съгласие:

— Дължен съм да ви зарадвам, адмирале. Вчерашното ми неразположение се оказа несериозно. Днес се чувствам отлично.

Безкрайно съм щастлив, мой фюрер! — искрено възкликна Канарис, сияейки със своята знаменита усмивка.

Той действително беше щастлив от това обстоятелство, защото, ако не беше той кой знае как би завършил днешният му доклад. И за да разполага още повече към себе си Хитлер, му доложи, че по информация на Лансдорф в експерименталния лагер затворниците са удължили, четирима агенти. А някои си подоприят от абвера съобщил на Лансдорф, че тези агенти биха били особено ценни като диверсанти и той искал да ги зачисли в школата, но администрацията на лагера предпочела да ги издаде на затворниците, отколкото да ги предложи за служба в абвера. И фюрерът благосклонно се съгласи

да привлече към отговорност ръководството на експерименталния лагер, казвайки, че ще започва да гестапо да направи това, та за напред никой да не препятства на високата мисия на абвера, да не пречи на подготовката на тоталната агентурна атака на Изток.

— Хайл Хитлер! — възкликна Канарис.

— Хайл! — сякаш салютирайки себе си, отговори фюрерът. Хитлер беше твърдо обещал на армията на вермахта, действащи на Източния фронт, че ще посрещнат рождество в Москва. И сам той не беше против да отпразнува рождество в окупирания руска столица. Във всеки случай генерал-квартирмейстерът на армията „Център“ се зае за този повод във втори ешелон със сервиз с инициалите на фюрера.

32.

ВАРИШАВСКАТА ШКОЛА на немските разузнавачи, както и някои нейни филиали, беше организирана през октомври 1941 година. Тя се намираше под непосредствено пачиране на действащата на Източния фронт разузнавателно-диверсионна организация, условно именувана „Щаб Вали“. Школата беше разположена на 21 километра източно от Варшава близо до населени пункт Ромбатово и до железопътната станция Милосна, в градчето Сулеювек, на улица Падеревски. На същото място беше настанен един от филиалите на „Щаб Вали“ и принадлежашата му мощна радиостанция.

Лансдорф се разположи в една от стаята на „Щаб Вали“ с възможности за това казармено помещението комфорт.

Той легна на дивана, подложил ръка под главата си, и не измени позата, когато влезе Вайс. Горната светлина беше изгасена и явката настолна лампа осветяваше само лицето на Вайс. И Похан разбра, че не случайно стои, на който Лансдорф му предложи да седне, стоеше под

настолната лампа и макар разколата светлина да дразнеше очите, той и не помисли да отместе стола.

„Приемът е доста твърдиш за такъв масит разузнавач като Лансдорф“ — отбеляза Вайс.

Толкова примитивно беше изражението на скука и равнодушие, с каквито Лансдорф, както изглеждаше, невнимателно слушаше Вайс, и иронически бележки по повод неговия доклад: ефрейторът се оказа извънредно наивен в своето възхищение от дейността на капитан Дитрих, от неговия ум. Обаче той не прекъсваше Вайс, когато приписваше на Дитрих някои съображения, за да изясни реакцията на Лансдорф за тях.

И той гореше, че капитан Дитрих проявил тънка и дълбока наблюдателност и е съвършено прав, считайки, че руските военнопленници, леко съкрасили се да станат претатели, също с такава лекота могат да изменят и на Германия. И страхливостта и нязвоиста им не са твърде надеждна гаранция. Едва ли може да се сформират от тези военнопленници готови на всичко агенти. Да се ориентират само на подобни хора — значи да изберат най-лесния път. Но лекият път не винаги води до целта.

— Какво обаче предлагаш ти? — прекъсна го Лансдорф със своя глух, равен глас.

— Аз ли? Нищо. Аз просто говоря за онова, което съм чул. Прознавайки тези думи, Похан напрегнато мислеше по какъв начин по-временно да впусне на Лансдорф, че освен хората, препоръчвани от гестапо, абверовците трябва сами да отбират в разузнавателно-диверсионните школи най-подходящите военнопленници. При това условие на Похан беше значително по-леко да открие и определи в школата хора, които са му нужни, за да започне опасна, но така необходима сега за родината му работа: да предотвратява злодеянията на агентите на абвера и да спасява ония, които се оказват готови за

борба, способни на подвиг. И като опипваше почвата, той забеляза малко неопределено:

— Капитан Дитрих изказа предложение, че, опясвайки се от възмездие от страна на другите затворници, някои само от стремежа за самосъхранение странят от контакти с нас. И това не е нещо друго, освен специфична форма за масирание, а за такава масировка са нужни ум, издръжливост, поносливост — именно ония качества, които се изискват от агента.

Лансдорф живо вдигна глава, втрещено погледна Вайс и прошеда през зъби:

— Това впрочем е оригинално. Във всеки случай не е шаблонно... — И се замисли. Но веднага, нежелайки да покаже, че това съображение го заинтригува, умело прикри белята на лицето си и оплака: — Това не е устойчиво време — ту слана, ту фъртуна — ми действава разслабало. На моята възраст хората стават чувствителни към всякакви промени. — Той потрепна с раменете си и мрачно се отпусна на възглавницата. Но на душата му беше тревожно, неспокойно.

Тя дън той сам разпитва пленен съветски офицер, почти съвместен. Плененият беше слаб, стегнат човек с твърдо, спокойно лице. Обръщаше внимание пронасящата му поглед. Офицера доставиха при Лансдорф от болницата, където набързо му зашили раната само, за да могат да го пренесат. Преливането на кръв и вкарването във вената на тоизиращи средства за късо време придала на пленения физически сили, от които той почти се беше вече лишил: животът му угасваше, той беше крайно слаб. И

все пак с цената на невероятно нервно напрежение той проявяваше самообладание и не можеше да се забележи, че само преди денонсация този човек лежеше на хирургическата маса.

Плененият не се откажа нито от предложението му от Лансдорф чашка коняк, нито от цигарата. Държеше се със спокойно допътствие, което би могло да се сметне за наглост, ако в поведението му не се чувствуваше макар и най-слаб оттенък игра.

Той решително отказа да даде някакви сведения. Като вдигна рамене, каза с насмешка:

— Струва ми се, че достатъчно вече уморих по-малки есепични отколкото вас следователи, които напълно ме започаха с всички прийоми на гестапови техници. — Осведоми се: — Или вие искате да приложите неш изключително? По-добре не си губете времето.

Лансдорф погледна часовника. След четиридесет минути ще ви разстрелят. — Обясня вжливост! — Допуснах тази откровена с вас само защото като офицер пеня мъжеството, от которого и да изхожда то.

— Ах, така значи! — усмихна се плененият и запита претържващо: — Не намирате ли, че това прилика на капитулация?

— От коя страна?

— От ваша разбира се!

— Не трябва да се бравира.

— А защо не?

— Е, все пак смъртта — това е единственото, с което си струва да се считате сериозно.

— О! Вие сте склонни към бълвеченост.

— А вие?

(Следва)

в „БОРБА“

Стр. 4, бр. 5, 11. 1, 1966 год.

Индекс 21301

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА: Вестник „Борба“ — В. Търново, ул. „В. Левски“ № 11. ТЕЛЕФОНИ: Гл. редактор — 24-58; Зам. гл. редактор — 25-26; отдели „Патриотен живот и пропаганда“ — 25-27; отдели „Селскостопанска“ и „Културно-бт. кул.“ — 23-08; отдели „Икономически“ — 81-25; Съветствен редактор — 24-60.